

EK-3

AKRAN YARDIMCILIĞI PROGRAM ÖRNEĞİ

	DERSLER	KONU	SÜRE
I. EĞİTİM	I	Tanışma Oryantasyon Grup kuralları belirleme	90dk (45'+45')
	II	Akran yardımcılarının rol ve fonksiyonları Etik ilke ve sorumluluklar Kişiler arası ilişkilerde saygı, güven ve seçim hakkının önemi Kişilerarası ilişkilerde kişisel farklılıklar	90dk (45'+45')
	III	İletişim	90dk (45'+45')
	IV	Beden dili Dinleme Empati	90dk (45'+45')
	V	Ben dili-sen dili İletişim engelleri	90dk (45'+45')
	VI	Temel yardım becerileri *Etkin dinleme *Etkili soru sorma *Asgari düzeyde teşvik	90dk (45'+45')
	VII	Duygu-Düşünce-Davranış	90dk (45'+45')
	VIII	Temel yardım becerileri *İçerik yansıtma *Duygu yansıtma *Özetleme	90dk (45'+45')
	IX-X	Temel yardım becerilerini etkili bir şekilde kullanarak uygulama yapma	180dk (45'+45'+45'+45')
	II. EĞİTİM	I	Daha önce öğrenilen temel yardım becerilerinin tekrarı İleri düzey yardım becerilerini genel olarak tanıtmak.
II		İleri düzey yardım becerileri *Kendini açma becerisi *Bilgi verme becerisi	90 dk. (45' + 45')
III		İleri düzey yardım becerileri *Yüzleştirme becerisi	90 dk. (45' + 45')
IV		İleri düzey yardım becerileri *Olumlu yanları ortaya çıkarma becerisini *Odaklanma becerisi	90 dk. (45' + 45')
V-VI		Tüm becerileri etkili bir şekilde kullanarak uygulama yapmalarını sağlamak.	180dk (45'+45'+45'+45')
VII		Etik ilke ve kuralların önemi Kendilerini aşan, uzmana yönlendirilmesi gereken konular	90 dk. (45' + 45')
VIII		Problem çözme basamakları	90 dk. (45' + 45')
IX		Verimli ders çalışma teknikleri	90 dk. (45' + 45')
X		Akran yardımcılığı eğitim programının değerlendirilmesi	90 dk. (45' + 45')

I. Eğitim-1. Ders:

Kazanımlar:

- Akran yardımcılığı eğitim programını genel yapısını kavrar.

Süre: 90 dk. (45' + 45')

Süreç:

- 1) Grup üyeleri kendilerini tanıtırlar. Soğan-sarımsak etkinliği (tanışma etkinliği) uygulanır:

Katılımcılardan daire şeklinde ayakta durmaları istenir, ortada bir ebe vardır. Önce herkes solundaki ve sağındaki kişilere ismini sorar. Daha sonra ortadaki ebe, birine işaret ederek “soğan” ya da “sarımsak” der. İşaret ettiği kişi, ebe “soğan” derse solundaki kişinin, “sarımsak” derse sağındaki kişinin en fazla 3 saniye içinde ismini söylemek zorundadır. Eğer sorulan ismi doğru olarak söylerse, ebe bir başka kişiye aynı şekilde soğan ya da sarımsak diye sorar. Eğer sorulan kişi ismi doğru olarak söyleyemezse, bu durumda ebe o olur ve önceki ebe onun yerine geçer. Oyunu yöneten kişi, uygun gördüğü zaman oyunu durdurur ve katılımcılardan yerlerini değiştirmelerini isteyebilir. Böylece herkes birden fazla isim öğrenecektir.

- 2) Öncelikle “akran yardımcılığı” kavramı üzerinde durulur, akran yardımcılığı eğitim programı tanıtılır, neden böyle bir hizmete ihtiyaç duyulduğundan, programa aday akran yardımcılarının seçim aşamalarından bahsedilir. Bunlar için FORM 1’deki akran yardımcılığı eğitim programının tanıtım broşürü öğrencilere dağıtılır.
- 3) Bu programdan beklentileri sorulur: “Neden akran yardımcısı olmak istiyorsunuz?”, “Sizce akran yardımcısı ne yapar?”, “Bu programdan ne elde etmeyi düşünüyorsunuz?” gibi sorular sorularak öğrencilerin beklentileri anlaşılır.
- 4) Grup kuralları birlikte belirlenir. Buna göre:
  - Akran yardımcılarını eğitimi her pazartesi ve çarşamba günleri saat 12.45-14.15 saatleri arasında 45'er dakikalık iki ders saatinde yapılması,
  - Derslere geç kalınmaması,

- Bir kişi konuşurken aralarında konuşulmaması,
  - Söz alarak konuşulması,
  - Ders esnasında bir şeyler içmenin serbest olması ancak sakız çiğnenmemesi.
- 5) FORM 2 gruba katılım sözleşmesi öğrencilere dağıtılır. Sadece bir devamsızlık haklarının olduğu, derslerin birbirinin devamı niteliğinde olduğu için devam etmenin önemi vurgulanır.
- 6) Ev ödevi olarak öğrencilerden çevrelerinde gözlemedikleri, sorun olarak gördükleri durumların neler olduğunu gözlenmeleri ve FORM 3 'ü incelemeleri istenir.

FORM 1: AKRAN YARDIMCILIĞI EĞİTİM PROGRAMININ TANITIM BROŞÜRÜ

Akran Yardımcılığı, en basit tanımıyla, yardım etme konusunda eğitim alan gönüllü öğrencilerin yardım almak isteyen diğer öğrencilere yardım etmesidir. “Dinlenilmek, anlaşılmaq, kabul edilmek, paylaşmaq istediğimizde ilk yaptığımız güvенеbileceğimiz bir arkadaşımıza gitmektir. Kendi yaşıtımız olan, benzer yaşantılarımızın olduğu kişilerin bizi daha iyi anlayabileceğini ve yardımcı olabileceğini düşünürüz.” “Hepimiz, günlük ilişkilerimizde yardıma ihtiyacı olanlara yardımcı olmaya çalışırız ya da çevremizdeki insanların yardım isteği ile arada sırada karşılaşıyoruz.”

Bu düşüncelerden hareketle; akran yardımcılığı programı oluşturulmaktadır. Sistemli ve kapsamlı bir eğitim sonrasında “akran yardımcı” olmaya hak kazanan gönüllü öğrenciler, okulumuzdaki bu hizmetten yararlanmak isteyen diğer öğrencilere yardım edeceklerdir. Bu program yardım etme sürecinde kullanılan beceriler konusunda eğitim alarak diğer öğrencilere akademik, sosyal, duygusal konularda yardım etmeyi öğrenmek isteyenler içindir.

Program 4 asamadan oluşmaktadır;

- I. Aday Akran Yardımcılarının Seçilmesi
- II. Akran Yardımcılığı Eğitim Programı ve Program sonrası Akran Yardımcılarının Belirlenmesi
- III. Akran Yardımcılarının Akran Yardımcılığı Hizmetini Sunması
- IV. Akran Yardımcılarına Program Koordinatörü Tarafından Geribildirim Verilmesi

I. Aday Akran Yardımcılarının Seçilmesi

Programa katılmaya gönüllü öğrencilerle ön görüşmeler yapılacaktır. Yapılan değerlendirme sonucu programa seçilen öğrenciler “aday akran yardımcıları” olacaktır.

Akran yardımcı olmak için gönüllü öğrenci öncelikle yardım etme sürecinin temel ilkelerine bağlı kalmaya söz vermek zorundadır. Yapılan görüşmelerin kesinlikle gizli tutulması (geribildirim alınan uzman dışında kimseyle kesinlikle paylaşılması) tarafsızlık, kişilik haklarına saygı, güven ilkelerine uyması gerekmektedir. Bu konuda akran danışmanların eğitim programı süresince öğretilecek diğer etik kurallara da kesinlikle uyması zorunludur.

II. Akran Yardımcılığı Eğitim Programı

Toplam 25-30 saatten oluşan eğitim, haftada iki gün olarak 6 haftada tamamlanacaktır. Eğitim programı; yardım etme-iletişim becerileri ile ilgili bilgilendirme ve beceri uygulamalarını kapsamaktadır. Eğitim programının tüm derslerine devam zorunludur. Ancak çok acil durumlar için 1 derse katılmama hakkı vardır. Eğitim sonrasında değerlendirmeler yapılarak “akran yardımcısı” olmaya hazır öğrenciler belirlenecektir.

III. Akran Yardımcılarının Akran Yardımcılığı Hizmetini Sunması

Eğitim programından sonra akran yardımcıları, akran yardımcılığı hizmetinden yararlanmak isteyen öğrencilerle birebir görüşme yapacaklardır. Her akran yardımcısının bir dönem boyunca yardım almak isteyen 3-5 öğrenci ile görüşme yapması beklenmektedir. Görüşme sayısı ihtiyaca göre 2-4 görüşme olacaktır. Her bir görüşme yaklaşık olarak 30 dakika sürecektir. Görüşmeler için akran yardımcısının her hafta kendine uygun 2 saatini ayırması gerekmektedir. Akran yardımcısı kendi sınırları dışındaki her konuda yardım alan öğrenciyi uzman bir kişiye yönlendirmek sorumluluğundadır. Kesinlikle görüşmelere kendi devam etmeyecektir.

IV. Akran Yardımcılarına Program Koordinatörü tarafından Geribildirim Verilmesi

Akran yardımcıları yaptıkları görüşmeler ile ilgili her hafta uzmanla görüşmelerinin değerlendirmesini yapacaklardır. Akran yardımcıları görüşmelerle ilgili sormak istedikleri, varsa yaşanan sıkıntılar, görüşmelerin daha etkin şekilde devam etmesi için yapabilecekleri konusunda uzmandan geri bildirim alacaklardır. Bu çalışma her hafta 2 saat düzenli olarak yapılacaktır.

Kaynak: Aladağ, 2005

FORM 2: AKRAN YARDIMCILIĞI PROGRAM SÖZLEŞMESİ

Aday akran yardımcısı olarak, eğitim programı kapsamındaki etik kurallara uyacağıma ve sorumlulukları yerine getireceğime söz veririm. Aşağıda belirtilenleri ve bu programda yer aldığım sürece bunlara uyacağımı kabul ederim.

1. Eğitim programıyla ilgili her toplantıya (dersler, haftalık gelişim toplantıları, bireysel ve grupla geribildirim saatleri) eksiksiz katılacağım.
2. Program süresince derslerde yaşadıklarımı, duygu ve düşüncelerimi açık bir şekilde ifade edeceğim; diğer aday akran yardımcılarına geribildirim vereceğim ve program süresince yapmam gereken ödevleri tamamlayacağım.
3. Eğitim programı sırasında ve akran yardım ilişkisi içinde “gizlilik” ilkesine sonuna kadar uyacağım.
4. Bu programdan yardım alan her akranın kişilik haklarına saygı duyacağım.
5. Bu program kapsamında yaptığım akran yardımcılığı görüşmeleri ile ilgili düzenli geribildirim alacağım ve geribildirimde söylenenleri uygulayacağım.
6. Programda belirtilen sınırlar dışındaki konularda mutlaka hemen program sorumlusu ile görüşecek, yardım alan akranımı bir uzmana yönlendireceğim. Sınırlarımı kesinlikle aşmayacağım.
7. Akran yardımcılığı pozisyonumu asla kendi yararım, kazancım için kullanmayacağım.

Yukarıda yazılan ve program süresince öğretilecek tüm “ETİK KURALLARA” kesinlikle uyacağımı ve bu kurallarla ilgili belirsizlik yaşadığım zaman program koordinatöründen yardım isteyeceğimi kabul ediyorum.

Yukarıda yazılanları tümüyle kabul ediyorum ve bunlara uymadığım zaman program dışında tutulacağımı biliyorum.

Aday Akran Yardımcısı

Psikolojik Danışman: Derya UYSAL

Tarih:

Tarih:

İmza:

İmza:

Kaynak: Nazlı, S. (2018). Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı. Ankara: Anı Yayınevi.

